

Rosenstaren kom till Västmanland

Text och foto: Tina Nordberg

Den 23 maj fick Anita och Lars Werner Petterson syn på en för dem okänd art i trädgården i Ire. En vecka gick och någon liknande fanns inte med i den enkla fågelboken, inte heller lyckades söken på nätet. Det blev att "ringa en vän" och efter en snabb beskrivning i telefon var vi överens om att det kunde röra sig om rosenstare.

Med höjd puls drog vi genast till Ire för att bekräfta förhoppningen, det blev att vänta, ingen fågel med den beskrivningen visade sig. Vi har väl aldrig fixerat en vedtrave så noga förr, det var platsen som föremålet för dagen brukade hålla till på. Efter tio minuter dök den upp, satte sig i egen hög person på elledningen och visade upp sig.

Paret Petterson ställde utan tvekan upp på att vi skulle skicka ut larm med varning om att det skulle kunna dyka upp hundratals fågelskådare.

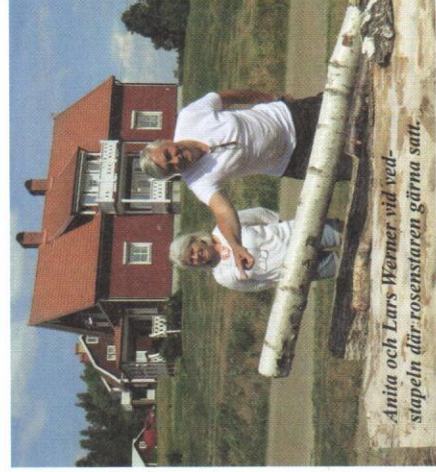
Larmet gick och det dröjde inte länge förrän de första av över 200 personer som kom under de närmaste dagarna dök upp. De kunde på nära håll beskåda fågelin som lugnt födosökte på gräsmattan.

- Den kom nära, verkade väldigt orädd, var cirka 2-3 m ifrån mig när jag jobbade med vedkapen, förklarar Lars Werner.

Fågeln stannade i ytterligare två dagar och Anita och Lars Werner fick möjlighet att träffa fågelskådare från stora delar av mellansverige.

- Jättekul att få träffa alla trevliga människor, det flöt på bra trots att det kom så många. Sedan fick vi lära oss så mycket nytt om fåglar, säger Anita.

Det var femte gången sedan 1981 som rosenstaren, *Pastor roseus*, sågs i Västmanland. Stort tack till Anita och Lars Werner för att de ställde sin gård till förfogande för parkering och fågelskådning. ■

Anita och Lars Werner vid vedstapeln där rosenstaren gärna säll.

Udda grannar

Text och foto: Bertil Rahm

I Hörksbyn utanför Grängesberg hände något, i mina ögon, märkligt sommaren 2018. Ett par hornugglor och ett par tornfalkar häckade i samma gamla skatbo – fast på olika våningar! Båda häckningarna var lyckade och jag märkte aldrig att grannarna på något sätt hade obehag av varandra. Men nog var det udda grannar.

Cembratallen där skatboet finns härstammar från min morfars trädgård i Borlänge. Där tog vi frön för många år sedan och en av plantorna som vi fick upp sattes på gården i Hörksbyn.

Högt upp i tallen har byns enda (!) par skator haft sitt bo i fyra-fem år. De har ett par alternativbon också, samt några andra som bara är påbörjade. Våren 2017 valde skatorna att bosätta sig i en hägg istället, och till min stora glädje, upptäckte jag att ett par hornugglor flyttat in på "övervåningen" av skatboet i tallen. Det var gott om gnagare så det var kanske inte konstigt att ett par tornfalkar också slog sig ner på gården, dock ca 75-100 meter från tallen. De tog över ett påbörjat skatbo och fick ut tre välmående ungar. Hornugglorna fick nöja sig med två, vad jag kunde se.

Efter en mycket seg vinter blev det i alla fall vår även 2018. När snön försvann i mitten av april syntes att sorkarna hade haft det perfekt under snön. Massor med gångar, jordhögar och håll efter åker- och vattensork.

Den 16.4 hörde jag en hornuggla ropa svagt från tallen och någon dag senare stod det klart att det var två. Kanske inte långsökt att tänka sig att samma par från 2017 var tillbaka. Först i början av maj såg jag de första tornfalkarna för året i byn. Jag trodde inte mina ögon när jag den 8.5 såg att tornfalkarna också höll till i samma tall och samma skatbo som hornugglorna! Boet är cirka metern högt, placerat högst upp i tallen, och ugglorna flög in uppträffande, medan falkarna flög rätt in i den nedre delen av boet! Det var intressant att följa utvecklingen när det sedan började

Högt upp i cembratallen, i ett gammalt skatbo, häckade både hornuggla och tornfalk framgångsrikt – fast på olika våningar förstås.

pipa ungar både högt och lågt i boet, och när falkarna körde dagskift och ugglorna nattsift. Ugglorna kom utslutande med gnagare vad jag kunde se, medan tornfalkarna även hade skogsödda och kopparödda på menyn.

Vid midsommar lämnade den första hornuggleungen boet och så småningom följdes den av ytterligare minst tre som satt ner mot sjön och tiggde – ibland även dagtid. Första falkungen hördes tiggga strax före midsommar och en månad senare var alla fyra ungarna uppraddade på samma björkgren nere i färhagen.

Udda grannar! Det vore intressant att höra om någon annan sett något liknade där två olika arter – som teoretiskt borde konkurrera om födan – slår sig ner tätt in på varandra och ändå lyckas så bra. Nu längtar jag redan till våren 2019 för att se vad som dyker upp då. Men det lär väl knappast bli ännu ett gott gnagarår då också. Men vem vet... ■